

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta

Päätöspäivämäärä 14.04.2026

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 14.04.2026

Avustus Lahden Diakoniasäätiön Yhteisökärpänen 2026-2029 -hanke

1429/00.01.03.01/2026

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinaattori Marja Mikola 044 4826378

Päätös**Esittelijä**

elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä perusteluosassa esitetyn mukaisesti Lahden kaupungin ja Lahden Diakoniasäätiön Yhteisökärpänen -hankkeen jatkokauden ajalle 1.8.2026-31.7.2029 Lahden rahoitusosuus 70 000 euroa/toimintavuosi maksetaan jäämistövaroista.

Perusteluosa

Lahden Diakoniasäätiö hakee Lahden kaupungin elinvoima- ja hyvinvointilautakunnalta jatkorahoitusta 70 000 euroa/toimintavuosi (yhteensä 210 000 euroa kolmen vuoden aikana) Yhteisökärpänen 2026–2029-hankeeseen ajalle 1.8.2026-31.7.2029. Yhteisökärpänen hankkeessa kehitetään ja toteutetaan osallisuus- ja yhteisötyötä Kärpäsen, Metsäkankaan ja Liipolan alueella. Lahden Diakoniasäätiön rahoitusosuus hankkeessa on 9 000 euroa/ vuosi (yhteensä 27 000 euroa kolmen vuoden aikana).

Yhteisökärpänen-hanke 2020–2026

Yhteisökärpänen -hanke alkoi elokuun alussa vuonna 2020 Lahden Diakonialaitoksen ja Lahden kaupungin yhteisenä kaksivuotisena kehittämishankkeena, jonka taustalla on PYLL-analyysissa (PYLL - Potential Years Of Life Lost) havaitut hyvinvoinnin ja terveyden haasteet Kärpäsen alueella. Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta myönsi 135 000 euron jatkorahoituksen Yhteisökärpänen hankkeisiin vuosille 2022–2024 (27.4.2022 § 34) sekä saman summan myöhemmin vuosille 2024–2026 (15.11.23 § 88).

Yhteisökärpäsen toiminnalla on haluttu vähentää asukkaiden sosiaalista ja terveydellistä eriarvoisuutta, lisätä alueen asukkaiden päihteettömiä toimintamahdollisuuksia ja parantaa asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia omaan elämäänsä ja elinympäristöönsä.

Yhteisökärpänen -hanke on toiminut pääosin Kärpäsen ja Metsäkankaan alueella laajentuen pysyväksi toiminnaksi Liipolan alueelle. Kärpänen, Metsäkangas ja Liipola ovat vuoden 2024 tilastojen mukaan lähes kaikilla sosioekonomisilla mittareilla heikompia verrattuna koko Lahteen. Kaikilla näillä alueilla on paljon yksinasuvia ja pienituloisia talouksia sekä vähemmän korkeakoulutettuja.

Yhteisökärpäsen toiminnan tavoitteena on yksinäisyyden vähentäminen sekä alueen asukkaiden osallisuuden, yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin tukeminen tarjoamalla matalan kynnyksen osallistumis- ja harrastusmahdollisuuksia kaikenikäisille. Toiminnalla pyritään tavoittamaan erityisesti yksinäisyyttä kokevia ja haavoittuvassa asemassa olevia asukkaita lisäämällä heidän mahdollisuuksiaan osallistua ja kuulua yhteisöön.

Toimintaa kehitetään ja toteutetaan yhdessä asukkaiden, yhteisö vapaaehtoisten sekä paikallisten toimijoiden, kuten koulujen, yritysten, seurakuntien, järjestöjen ja oppilaitosten kanssa. Useat ryhmät ovat syntyneet vapaaehtoisten aloitteesta, ja heidän panoksensa on ollut keskeinen osa yhteisöllisyyden rakentumista.

Keskeisiä tunnuslukuja toiminnasta toimintakaudelta 1.8.2024–31.7.2025:

Erilaisiin ryhmiin ja toimintoihin osallistuminen (Kärpäsän Olkkari 907 käyntiä, Liipolan puistotreffit 331, Yhden vanhemman perheiden vertaiskahvila 423, Kärpäsän leikkitreffit 220, Noppakortteli 183, Roolipeliryhmä 212, Cafe Liipola 80, Kärpäsän pihapelit 111 ja Korttelilenkki 226).

Osallistujakyselyiden mukaan:

- 100 % koki yksinäisyyden vähentyneen.
- 98 % koki hyvinvoinnin lisääntyneen.
- 97 % koki osallisuuden vahvistuneen.

Yhteisövapaaehtoisia oli 12, ja he kirjasivat yhteensä 897 vapaaehtoistoiminnan tuntia.

Yhteisökärpänen-hanke on saavuttanut tavoitteensa lisäten alueiden eri-ikäisten asukkaiden yhteisöllisyyttä ja osallistumisen mahdollisuuksia eri toimintojen kautta. Hankkeessa on myös verkostoiduttu alueen toimijoiden kanssa.

Yhteisökärpänen-hankkeessa on kehitetty ja testattu uusia, erilaisia toimintamuotoja. Uusimpana kokeiluna on ollut ehkäisevän päihdetyön perheiden voimavaroja lisäävä Perustana Perhe- ryhmät syksyllä 2025 ja keväällä 2026 Kärpäsän alueella. Näiden ryhmien toimintaa on tarkoituksena jatkaa myös tulevina vuosina.

Hankkeessa toimii ohjausryhmä, jossa on jäsen Lahden kaupungin osallisuuden ja hyvinvoinnin asiantuntijapalveluista.

Yhteisökärpänen-hanke 2026–2029

Lahden Diakoniasäätiöllä (Dila) on tehty pitkään osallisuus- ja yhteisöllisyystoimintaa. Yhteistyö Lahden kaupungin ja Dilan välillä sujuu hyvin myös Yhteisökärpäsen toiminnassa.

Yhteisökärpäsen toiminta kytkeytyy osaltansa Lahden kaupungin strategiaan lisäten osallisuutta ja vähentäen yksinäisyyttä sekä syrjäytymistä. Toimintaa kehitetään jatkuvasti vastaamaan alueellisiin tarpeisiin sekä kaupungin strategiasta nouseviin kehittämiskohteisiin.

Tulevaisuuden keskeisiä painopisteitä ovat:

- Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien vahvistaminen – jokaiselle lapselle ja nuorelle mahdollisuus harrastaa, esimerkkinä tyttöjen ryhmä Liipolassa, jossa on paljon maahanmuuttajia.
- Perheiden hyvinvoinnin tukeminen – arjen voimavarojen vahvistaminen, myös maahan muuttaneiden perheiden keskuudessa. Suunnitteilla on äitiryhmän aloittaminen Liipolassa ja ehkäisevän päihdetyön Perustana Perhe ryhmien jatkaminen.
- Yhden vanhemman perheiden tukeminen – vertaistukea ja voimavaroja arkeen. Kärpänen- Metsäkangas ryhmän jatkaminen ja vahvistaminen.
- Osallisuuden vahvistaminen – asukkailla mahdollisuus vaikuttaa oman asuinalueensa kehittämiseen ja toimintaan.
- Yksinäisyyden vähentäminen – yhteisöllisten kohtaamisten ja toiminnan kautta.
- Vapaaehtoistoiminnan vahvistaminen – yhteisön voimavarojen hyödyntäminen.
- Alueellisen yhteistyön kehittäminen – hyvän arjen rakentaminen yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa.

Lautakunnalle esitetään, että toimintaa jatketaan esityksen mukaisesti vuosina 2026–2029. Toiminnasta raportoidaan ohjausryhmälle, joka arvioi vuosittain toiminnan toteutumista ja linjaa tarvittaessa toimintaa.

Hanketta on mahdollista rahoittaa Lahden kaupungin jäämistövaroista, joilla voidaan osaltaan mahdollistaa kaupungin strategiaan kytkeytyvät hankkeet yhteistyökumppaneiden kanssa. Lahden kaupungin hallintosäännön mukaan lautakunta päättää jäämistövarojen kohdentamisesta hankkeissa, joissa Lahden kaupungin rahoitusosuus on yli 50 000 euroa.

Yhteisöjärjestyksen toiminnasta ja tavoitteiden toteutuksesta edellytetään raportoitavan kaupungille vuosittain.

Päätöstä valmisteltaessa on otettu huomioon valtioneuvoston päätös, eivätkä kaikki valtioneuvoston kriteerit täyty. Toimenpide ei vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska palveluja tuotetaan paikallisille asukkaille rajatulla alueella ja vaikutukset jäävät paikalliselle tasolle.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Kati Myyryläinen/ Lahden Diakoniasäätiö, rahatoimi@lahti.fi, Iina Tuominen, Jenny Kaltto, Pia Haverinen, Paula Ikonen, Marja Mikola, Maikki Suhonen